

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 24/2019-140

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho, Roberta Šorla a Martina Vernarského o návrhu **skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky**, zastúpenej JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, Štefánikova 15, Bratislava, podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b) v časti slov „*prvého stupňa*“ a ustanovenia § 24 ods. 4 v časti slov „*I. stupňa*“ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o právach dieťaťa a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd takto

r o z h o d o l :

Konanie **z a s t a v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh navrhovateľov a priebeh konania

1. Ústavnému súdu bol 24. apríla 2018 doručený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“ alebo „skupina poslancov“) na vyslovenie nesúlady ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) označených v záhlaví tohto nálezu s čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3 v spojení s čl. 42 ods. 1 a čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 28 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 14 v spojení s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 3 písm. a) Dohovoru proti diskriminácii vo vzdelávaní. Napadnuté ustanovenia upravujú individuálne (domáce) vzdelávanie, pričom podľa navrhovateľov skutočnosť, že takáto forma vzdelávania je k dispozícii len žiakom prvého stupňa, a nie aj žiakom druhého

stupňa, nie je v súlade so zákazom nerovnosti (žiakov a sprostredkovane ich rodičov) na základe veku. Navrhovatelia žiadali domáce vzdelávanie aj pre žiakov druhého stupňa.

2. Z hľadiska formulácie návrhu na rozhodnutie navrhovatelia žiadali, aby z ustanovenia, ktoré určuje výlučne žiakov prvého stupňa ako tých, ktorých sa môže týkať tento typ vzdelávania, bolo pre protiústavnosť vypustené zužujúce slovné spojenie „*prvého stupňa*“, čím by sa – samotným vypustením týchto slov zo školského zákona – individuálne vzdelávanie vzťahovalo na všetkých žiakov základných škôl.

3. Uznesením č. k. PL. ÚS 24/2019-26 z 18. decembra 2019 ústavný súd prijal návrh navrhovateľov na ďalšie konanie, okrem tej časti návrhu, v ktorej žiadali preskúmať súlad namietaných ustanovení s čl. 3 písm. a) Dohovoru proti diskriminácii vo vzdelávaní. V tejto časti ústavný súd návrh odmietol pre nedostatok právomoci, pretože nemožno skúmať súlad predpisov nižšej právnej sily s medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, ktorá nebola uverejnená v Zbierke zákonov alebo obdobným, zákonom ustanoveným spôsobom. Taktiež nevyhovelo návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých právnych predpisov.

4. V priebehu konania sa na výzvu ústavného súdu k veci vyjadrili Národná rada Slovenskej republiky, vláda, resp. ministerstvo školstva, verejná ochrankyňa práv a následne v replike opäť navrhovatelia.

II.

Zastavenie konania

5. Národná rada 18. marca 2021 prijala novelu školského zákona, zákon č. 127/2021 Z. z., ktorým majú byť s účinnosťou od 1. septembra 2021 derogované navrhovateľmi napadnuté ustanovenia (novelizáčny bod 1: *V § 24 ods. 2 písm. b) sa vypúšťajú slová „prvého stupňa“*; novelizačný bod 2: *V § 24 ods. 4 sa slovo „I.“ nahrádza slovom „príslušného“*). Od 1. septembra 2021 by mali predmetné ustanovenia teda znieť: *„Individuálne vzdelávanie sa povoľuje žiakovi základnej školy.“*, resp. *„Vzdelávanie žiaka, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie podľa odseku 2 písm. b), zabezpečuje zákonný zástupca žiaka osobou, ktorá spĺňa kvalifikačné predpoklady vysokoškolského vzdelania druhého stupňa ustanovené pre učiteľov príslušného stupňa základnej školy.“* Na základe tejto novely sa otvára možnosť individuálneho vzdelávania aj pre žiakov druhého stupňa základných škôl.

6. Ústavný súd musel v prvom rade zvážiť, či už na základe § 87 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebolo potrebné po 9. marci 2021 zastaviť konanie, keď zákon č. 127/2021 Z. z. nadobudol platnosť uverejnením v Zbierke zákonov. Podľa § 87 zákona o ústavnom súde *ústavný súd konanie zastaví, ak preskúmaný právny predpis stratí platnosť pred vyhlásením nálezu vo veci*. Ústavný súd v právnej vete uznesenia PL. ÚS 21/98 uviedol: *Ak počas konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky došlo k strate platnosti toho právneho predpisu, nesúlad ktorého s ústavou navrhovateľ namietal, ústavný súd podľa § 41a ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov konanie o ňom zastaví*. V preskúmanej veci sú však napadnuté normy stále platné

a účinné a zmenia sa až k 1. septembru 2021, ak národná rada nerozhodne inak. Ústavný súd rovnakým spôsobom postupoval vo veci PL. ÚS 9/2020 (*dôchodkový vek poistenca*), v ktorej 20. januára 2021 zastavil konanie až po tom, čo zmena napadnutých ustanovení zákonom č. 275/2020 Z. z. z 24. septembra 2020 nadobudla účinnosť 1. januára 2021. Ústavný súd tak predmetnú vec sp. zn. PL. ÚS 24/2019 nemohol zastaviť na základe § 87 zákona o ústavnom súde.

7. Ústavnému súdu bolo 13. apríla 2021 doručené podanie navrhovateľov, ktorým návrh na začatie konania v tejto veci zobrali späť v celom rozsahu. Späťvzatie návrhu odôvodnili tou skutočnosťou, že bola prijatá novela školského zákona, ktorá obsahuje rovnakú právnu úpravu, k akej smeroval ich návrh na nesúlad.

8. Zákon o ústavnom súde upravuje právne následky späťvzatia návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov v § 77, podľa ktorého ústavný súd v takom prípade konanie zastaví, ak nerozhodne o tom, že späťvzatie návrhu nepripúšťa, najmä ak hrozí závažné porušenie ústavou chránených práv a slobôd.

9. Ústavný súd, berúc do úvahy úlohu štátu pri konkretizácii základného práva na vzdelanie, nezistil žiadne dôvody, na základe ktorých by nepripustil späťvzatie veci, a preto konanie zastavil, tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 2021

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky